

Szerző:

FIATAL

Cím:

BARÁTAIMHOZ

Forrás:

Személy

**Írta: Pór Bertalan Kossuth-díjas festőművész,
a Magyar Népköztársaság kiváló művésze**

Megyek az utcán, s rám köszönnek régi tanítványaim. Belépek az osztályterembe, ahol várnak az én mai gyermekeim. Nézem őket: valamennyien viruló fiatalok...

Ilyenkor érzi meg az ember az idő múlását; no, meg akkor, amikor november 4-én, kedden újra tülesett egy születésnapon: a hetvennyolcadikon!

Ilyenkor úgy érzem, írni kell a mai ifjú képzőművészeknek, a mi hajdani fiatalságunkról: a küzdelmekről, megpróbáltatásokról, keserves sorsról. Am, a különbség leírhatatlan: akkora! Régen, a mi főiskolánk hallgatóinak csak 2—3 százaléka származott munkás- vagy földművescsaládból. S ma? A Képzőművészeti Főiskola hallgatóinak több mint a fele a népből jött: egyszerű, dolgos család sarja.

Talán azért óriási a különbség e két szám között, mert régen nem szült a dolgozó nép tehetségeket? Szó sincs erről, barátaim! A tehetség világra jött — de kinek jutott eszébe, melyik munkáscsalád, vagy paraszteszalád gondolhatott arra, hogy gyermekét művészeti iskolába irassa?! Azt sem nagyon tudták, hogy ilyen létezik.

Az én édesapám is szegényember volt; álmában sem gondolhatott arra, hogy művész nevel a fiából. Zólyonban laktunk, s én hét éves voltam,

amikor a fáskamrában kutattam a festékre bukkantam. Egy öreg bácsié volt. Tőle kértem el, s naphosszat mázolgattam.

Igy kezdődött az én festői pályafutásom. Nagyon nehéz anyagi körülmények között si-

került csak letennem az érettségít és sok nehézség után végre is beiratkoztam a festőakadémiára. Senki nem segített; csak saját magamra lehettem utalva. A Dorottya utcában volt egy Fixler nevű műkereskedő, neki festettem képecskéket, 1 forintért, 1 forint 50 krajcárért.

Együtt laktunk, négyen, diákok, a Dob utca 11. számú ház földszinti szobájában. Olyan sötét lyuk volt ez, hogy a vásznat, amelyre festeni akartam, az ablak sarkába kellett tennem, mert csak így láttam. S mégis mindig utána kellett igazitanom, mert amikor kivittem a képet a napfényre, akkor láttam, hogy milyen sárga az egész...

Valahogyan a mi akkori egész életünket „utána kellett igazítani”. Sötétségben élünk...

A mi mostani, ifjú művészeink egészen más világba — új világba — léptek. Egy öreg ember él Nyíregyházán, a vasútállomás portása; fiából művész lett, én tanítottam:

szám

Váci András ma a kecskeméti művésztelepen dolgozik. Szabó Lajos, régi tanítványom, szintén vasúti munkás fia. Vati József meg Miskolcon él s dolgozik: Derkovits-díjas!

Sorolhatnám tovább a kibontakozó tehetségek neveit... Ma összeállnak néhányan, munkaközösségekben dolgoznak, s nagyon jól boldogulnak. Régen ez sem létezett. Ehezünk — külön-külön! Ma a növendékeim legtöbbször már férj vagy asszony. Régen örültünk, ha egy szál magunknak valahogyan biztosítani tudtuk a mindennapi betevő falatot, nehogy családalapításra gondolhattunk volna!

Eddig a múltbeli nehéz körülményekről, s ifjú művészeink mai élet- és munkalehetőségeiről írtam. De ami legálább ennyire lényeges: az alkotói munka mai szabadsága. A festők ma a nép életét eleveníthetik meg vásznaikon, a munka szépségét formálhatják képeikbe. S talán nem is gondolnak arra, hogy ez — ami ma oly természetes, s oly megtisztelő kötelesség —, valaha, a múltban, harc volt, küzdelem az úri osztályok izlésével, a kizsákmányolással, az elnyomással. Így szabadult fel hazánkban is az alkotó fantázia.

Friss és mai ez az új nemzedék. Fiatal! Olyan, mint a szűzföld, amelyet feltörtünk, felszínre hoztuk értékeit, s most teremni kezd...

